

Innholdsoversikt

Profesjonsstudier – en introduksjon13
Anders Molander og Lars Inge Terum

DEL I PROFESJONSSTRID

Kapittel 1 Profesjonsforskningens faser og stridsspørsmål29
Halvor Fauske

Kapittel 2 Profesjoner og kunnskapsregimer 54
Rune Slagstad

DEL II PROFESJONSBETINGELSER

Kapittel 3 Profesjon og kunnskap71
Harald Grimen

Kapittel 4 Profesjon og utdanning87
Jens-Christian Smeby

Kapittel 5 Profesjon og arbeidsmarked103
Arne Mastekaasa

Kapittel 6 Profesjon, klasse og kjønn119
Marianne Dæhlen og Lennart G. Svensson

Kapittel 7 Profesjon og organisasjon130
Lennart G. Svensson

Kapittel 8 Profesjon og profesjonsmoral 144
Harald Grimen

Kapittel 9 Profesjon, rett og politikk 161
Erik Oddvar Eriksen og Anders Molander

DEL III PROFESJONSUTØVELSE

Kapittel 10 Profesjon og skjønn 179
Harald Grimen og Anders Molander

Kapittel 11 Profesjon og tillit 197
Harald Grimen

Kapittel 12 Profesjon og kjønn 216
Rannveig Dahle

Kapittel 13 Profesjon og flerkulturalitet 233
Lars Gule

Kapittel 14 Profesjon og paternalisme 251
Per Nortvedt

Kapittel 15 Profesjoner, kontroll og ansvar 261
Lennart G. Svensson og Anette Karlsson

DEL IV PROFESJONSUTØVERNE

Kapittel 16	
Profesjonell utvikling	279
<i>Michael Helge Rønnestad</i>	
Kapittel 17	
Profesjon og læring	295
<i>Leif Christian Lahn og Karen Jensen</i>	
Kapittel 18	
Profesjon og motivasjon	306
<i>Arne Mastekaasa</i>	
Kapittel 19	
Profesjon og identitet	321
<i>Kåre Heggen</i>	
Kapittel 20	
Profesjoner og karrierer	333
<i>Bente Abrahamsen</i>	

DEL V GENERELLE TEORETISKE PERSPEKTIVER PÅ PROFESJONER

Kapittel 21	
Profesjonar i økonomisk-teoretisk	
perspektiv	355
<i>Gaute Torsvik</i>	
Kapittel 22	
Profesjonar i interaksjonsteoretisk	
perspektiv	367
<i>Per Måseide</i>	
Kapittel 23	
Profesjoner i systemteoretisk perspektiv ..	386
<i>Rudolf Stichweh</i>	
Kapittel 24	
Profesjoner i kommunikasjonsteoretisk	
perspektiv: solidaritet mellom fremmede	397
<i>Hauke Brunkhorst</i>	
Kapittel 25	
Profesjoner i maktteoretisk perspektiv ...	411
<i>André Vågan og Harald Grimen</i>	

Innhold

Forord	11	DEL II PROFESJONSBETINGELSER	
Profesjonsstudier – en introduksjon	13	Kapittel 3	
<i>Anders Molander og Lars Inge Terum</i>		Profesjon og kunnskap	71
I Hvorfor studere profesjoner?	13	<i>Harald Grimen</i>	
II Profesjonsbegrepet	16	I Enhet og mangfold	72
III Profesjonsstudier	20	II Teori–praksis-modeller	74
IV Om boken	25	III Teoretisk og praktisk kunnskap	76
Litteratur	26	V Konklusjon	84
		Litteratur	85
DEL I PROFESJONSSTRID		Kapittel 4	
Kapittel 1 Profesjonsforskningens faser og stridsspørsmål	29	Profesjon og utdanning	87
<i>Halvor Fauske</i>		<i>Jens-Christian Smeby</i>	
I Særtrekk og samfunnsmessig posisjon	31	I Kvalifisering eller sertifisering?	87
II Profesjon og makt	45	II Profesjonsorganisasjonenes historiske rolle	90
III Mot en syntese?	49	III Akademisering av yrkesutdanninger	92
Litteratur	51	IV Styring og regulering av utdanningenes innhold	93
		V Utdanningens relevans	97
Kapittel 2		VI Avslutning	98
Profesjoner og kunnskapsregimer	54	Litteratur	99
<i>Rune Slagstad</i>		Kapittel 5	
I Embetsmannsstaten: juristenes stat	55	Profesjon og arbeidsmarked	103
II Gamle og nye profesjoner	56	<i>Arne Mastekaasa</i>	
III Venstrestatens dannelseselite	58	I Profesjonelt arbeid: sektorer og kontraktstyper	104
IV Jurister og pedagoger	59	II Typer av arbeidsmarkeder	105
V Arbeiderpartistatens samfunnsvitenskapelige kunnskapsregime	60	III Hvorfor oppstår interne arbeidsmarkeder?	107
VI Etter arbeiderpartistaten	62	IV Endringer i profesjonelle arbeidsmarkeder	110
VII Profesjoner og vitenskap	64		
Litteratur	66		

VI Avslutning	116	V Kontroll og ansvarlig-gjøring av skjønnsbruk	169
Litteratur	117	VI Avslutning	174
Kapittel 6		Litteratur	174
Profesjon, klasse og kjønn	119		
<i>Marianne Dæhlen og Lennart G. Svensson</i>		DEL III PROFESJONSUTØVELSE	
I Sosial lukking	119	Kapittel 10	
II Profesjoner og klasseteorier	120	Profesjon og kjønn	179
III Ny klasse?	123	<i>Harald Grimen og Anders Molander</i>	
V Oppsummering	127	I Om begrepet skjønn	180
Litteratur	127	II Skjønn som strukturell kategori ...	181
		III Skjønn som epistemisk kategori ...	182
Kapittel 7		IV Skjønnets omstendigheter	184
Profesjon og organisasjon	130	V Skjønnets normative kontekster ...	188
<i>Lennart G. Svensson</i>		VII Avsluttende bemerkninger	194
I Et organisasjons-teoretisk perspektiv	130	Litteratur	195
II Profesjoners organisasjoner	133		
III Menneske-behandelnde organisasjoner	135	Kapittel 11	
IV Byråkrati og profesjon	137	Profesjon og tillit	197
V Avsluttende betraktninger	141	<i>Harald Grimen</i>	
Litteratur	142	I Tillit og tillitens virkninger	197
		II Tillit nedenfra: profesjonenes primær-relasjoner	200
Kapittel 8		III Autorisasjon og skjønn: tillit ovenfra	203
Profesjon og profesjonsmoral	144	IV Tillitskjeder og kontrollkjeder	205
<i>Harald Grimen</i>		V Institusjonalisert mistillit: tilsyn, internkontroll og eksternt kontroll ..	207
I Grunnlaget for profesjonsmoral ..	147	VI Profesjoner som tillitsbyggere og som tillitsnedbrytere	209
II Det indre tilhøvet mellom profesjon og profesjonsmoral	149	VII Avsluttende bemerkninger	212
III Profesjonar som samanslutningar .	149	Litteratur	212
IV Profesjonsmoral og sjølvjustis	152		
V Subsidiaritet og helseorganisering – eit døme	154	Kapittel 12	
VI Samanfatting	156	Profesjon og kjønn	216
Litteratur	158	<i>Rannveig Dahle</i>	
		I Kjønn i profesjons-teoriene	216
Kapittel 9		II Å gjøre kjønn	222
Profesjon, rett og politikk	161	III Avslutning	229
<i>Erik Oddvar Eriksen og Anders Molander</i>		Litteratur	230
I Jurisdiksjon og legitimering	161		
II Profesjoner og behovspolitik .	163		
III Profesjoner som iverksettere: rettigheter og skjønn	165		
IV Det problematiske skjønn .	167		

Kapittel 13**Profesjon og flerkulturalitet**233*Lars Gule*

- I Kultur233
- II Etnisitet og identitet235
- III Det flerkulturelle samfunn236
- IV Å ta hensyn til kultur238
- V Tre posisjoner242
- VI Profesjoner og flerkulturell praksis .246
- VII En global interkulturell profesjonalitet?249
- Litteratur250

Kapittel 14**Profesjon og paternalisme**251*Per Nortvedt*

- I Hva er paternalisme?251
- II Beslutningskompetanse253
- III Hard paternalisme255
- IV Myk paternalisme256
- V Hvem skal bestemme på vegne av andre?258
- VI Konklusjon259
- Litteratur260

Kapittel 15**Profesjoner, kontroll og ansvar**261*Lennart G. Svensson og Anette Karlsson*

- I En begrepsramme 262
- II Kontroll og ansvar i helsevesen og skole 265
- III Evalueringer av kvalitet i profesjonelt arbeid270
- IV Avsluttende kommentar272
- Litteratur274

DEL IV PROFESJONSUTØVERNE

Kapittel 16**Profesjonell utvikling** 279*Michael Helge Rønnestad*

- I Profesjonelles holdning til teori og til arbeidets utfordringer280
- II Studentens engstelse i møte med praksis282

- III Relasjonskvaliteten i det profesjonelle arbeidet 283

- IV Betydningen av interpersonlige erfaringer for profesjonell utvikling 286

- V Læringsprosessen 287

- VI Avsluttende betraktninger 290

- Litteratur 292

Kapittel 17**Profesjon og læring** 295*Leif Christian Lahn og Karen Jensen*

- I Læringsmetaforer for profesjonelt arbeid 296

- II Objektorienterte perspektiver på lærings-prosesser 299

- IV Epistemiske redskaper i profesjonslæring 301

- V Konkluderende betraktninger 303

- Litteratur 304

Kapittel 18**Profesjon og motivasjon** 306*Arne Mastekaasa*

- I Hva er arbeids-motivasjon? 307

- II Generelle teorier om arbeidsmotivasjon 308

- II Særtrekk ved profesjonene 311

- IV Endringer i profesjonelt arbeid 314

- V Avslutning 317

- Litteratur 318

Kapittel 19**Profesjon og identitet** 321*Kåre Heggen*

- I Profesjons-kvalifisering – eit identitetsperspektiv 321

- II Identitetsomgrepet 322

- III Identitet og ny modernitet 325

- IV Kvalifisering og grensekryssing 326

- Avslutning 331

- Litteratur 331

Kapittel 20**Profesjoner og karrierer** 333*Bente Abrahamsen*

- I Profesjonskarrierer 334
- II Teoretiske perspektiver 334
- III Karrieremobilitet 338
- IV Kjønnforskjeller i karrieremobilitet 340
- V Profesjonstilknytning 342
- VI Livslange profesjonskarrierer? 344
- VII Avslutning 346
- Litteratur 347

DEL V GENERELLE TEORETISKE PERSPEKTIVER
PÅ PROFESJONER

Kapittel 21**Profesjonar i økonomisk-teoretisk perspektiv** 355*Gaute Torsvik*

- I Rasjonelle val, fri konkurranse og marknadsjamvekt 356
- II Profesjonar og kjøp og sal av spesialiserte arbeidstenester 358
- III Konklusjon 366
- Litteratur 366

Kapittel 22**Profesjonar i interaksjonsteoretisk perspektiv** 367*Per Måseide*

- I Teikn- og symbolsystem 367
- II Språkpragmatikk 368
- III Interaksjons-analytiske omgrep . . . 369
- IV Profesjonelle og institusjonelle diskursar 373
- V Diskursive nettverk 377
- VI Profesjonell praksis og diskursivt mangfald 379
- VII Avslutning 382
- Litteratur 382

Kapittel 23**Profesjoner i systemteoretisk perspektiv** .386*Rudolf Stichweh*

- I Profesjonene i overgangen til det moderne samfunn387
- II To strukturbrudd389
- III Funksjonssystemer og profesjoner .390
- IV Interaksjon, organisasjon og samfunn393
- Litteratur394

Kapittel 24**Profesjoner i kommunikasjonsteoretisk perspektiv: solidaritet mellom fremmede** 397*Hauke Brunkhorst*

- I Profesjonaliseringens dialektikk: solidaritet gjennom nedbryting av solidaritet399
- II Dialektikkens andre side: forvaltningsdespotisme og terapeutisering .403
- IV Materiell rasjonalitet – en blindgate .405
- V Internalisert universalisme. 407
- Litteratur409

Kapittel 25**Profesjoner i maktteoretisk perspektiv** . . .411*André Vågan og Harald Grimen*

- I Styringsmentalitet og styringskunst414
- II Pastoral makt i sykepleie416
- III Lærere og læreplaner – arkitektur, teknologi og diskurs419
- IV Profesjoner, stat og profesjonalisme422
- V Avslutning424
- Litteratur426

Navneregister429**Stikkordregister**438**Om forfatterne**445